

Módszertani melléklet

a Bio-/ökológiai gazdálkodás szemléleti alapjainak alkalmazása (választható, nem kötelező) programelem tervezéséhez

A Családi Portaprogram megvalósítói számára lehetőség van az ökológiai gazdálkodás szemléleti alapjainak alkalmazására is pályázni. Az ökológiai gazdálkodás terén eddig tett lépéseket és/vagy a bevezetendő tevékenységeket, módszereket/technológiákat a pályázati programban külön, 1 oldal terjedelemben kell bemutatni.

Jelen módszertani melléklet a programelem tervezéséhez, az értékelési szempontoknak való megfelelés segítéséhez készült.

A bio-/ökológiai gazdálkodásról:

Az ökológiai gazdálkodás/biogazdálkodás olyan mezőgazdasági módszer, melynek célja, hogy természetes anyagok és eljárások felhasználásával állítson elő élelmiszereket. Ösztönzi:

- az energia és a természeti erőforrások felelősségteljes felhasználását;
- a biodiverzitás (biológiai sokféleség) megőrzését;
- a regionális ökológiai egyensúly megőrzését;
- a talaj termőképességének javítását;
- a vízminőség fenntartását.

Az ökológiai termelés fenntartható gazdálkodási rendszer, melynek alapelvei, pl.:

- a természetes rendszerek és ciklusok tiszteletben tartása, a talaj, a víz és a levegő állapotának, a növények és az állatok egészségének, továbbá az ezek közötti egyensúlynak a megőrzése és javítása,
- a külső források felhasználásának korlátozása (pl. tilos a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználása),
- az ökológiai rendszereken alapuló biológiai folyamatok megfelelő tervezése és irányítása a gazdálkodási rendszeren belüli természeti erőforrások felhasználásával,
- a termelés során a helyi erőforrások és a természetes folyamatok előnyben részesítése,
- az állatok magas szintű jólétének biztosítása a fajspecifikus igények figyelembevételével.

Az ökológiai gazdálkodás olyan gazdálkodási, élelmiszer-előállító rendszer, mely tiltja, illetve korlátozza bizonyos növényvédőszer, műtrágyák, talajjavító szerek, valamint a mesterséges állatgyógyászati készítmények, illetve hozamfokozók használatát.

Mindezek érdekében az Európai Unió országaiban kijelölt ellenőrző szervezetek/hatóságok működnek az ökológiai élelmiszer-ellátási lánc szereplőinek vizsgálatára, tanúsítására és ellenőrzésére. Ezen feladatokat hazánkban a Biokontroll Hungária Nonprofit Kft és a Bio Garancia Kft látja el, melyek a NÉBIH (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal) által tanúsított minősítő szervezetek.

Az ökológiai gazdálkodás hatásai igazoltan kedvezőek, mivel

- a biotermékek több fontos tápanyagot tartalmaznak, mint a konvencionális termékek: pl. tejben magasabb az omega-3 zsírsav, zöldség-gyümölcsök gazdagabbak polifenolokban és flavonoidokban,

- az ökológiai gazdálkodásban termesztett növények kevesebb eséllyel tartalmaznak növényvédőszer-maradványt,
- a bio állattartásban nem alkalmaznak mesterséges teljesítményfokozókat, tilos a csonkítás,
- a bio állattartó telepek számára előírás, hogy kifutó vagy legelő rendelkezésre álljon, ezért az állatok a mozgásigényüknek megfelelő teret kapnak,
- a biogazdaság a madárvilágnak kedvezőbb élőhely – gyakrabban fordulnak meg, és többet fészkelnek,
- magasabb a hasznos szervezetek aránya a bio művelésű talajokban – giliszták, pókok, egyéb ízeltlábúak, emellett a biológiai sokféleség is nagyobb,
- az ökológiai mezőgazdaság a felszíni vizeket és a talajvizet is óvja, kisebb a nitrogénbemosódás veszélye,
- az öko-gazdálkodásban az üvegházhatású gáz képződése kisebb mértékű.

Jelen pályázati kiírás keretében **nem cél az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó szabályoknak való megfelelés elérése (tanúsítás)**, a nem kötelező programelem keretében a pályázat kiírója a **szemléleti alapok (részbeni) alkalmazását** várja el.

A nem kötelező programelem **megvalósítható a célcsoport egy részének bevonásával is**, ezzel összhangban tervezhető a háztartásonként maximálisan igényelhető támogatás is.

A bio-/ökológiai gazdálkodás szemléleti alapjainak bevezetése/továbbfejlesztése **illeszkedik a Családi Portaprogram kiemelt céljainak megvalósulásához**, hiszen

- az eljárások/technológiák alkalmazása révén javulhat a vidéki településen élők életminősége,
- a családi gazdálkodás alapjainak kialakítása, a családi porták fejlesztése, a családok termelési funkciójának megerősítése az élelmiszertermelés hagyományos, illetve korszerű formáinak elterjesztése a műveletlen kertek bevonásával, hasznosításával történik, mely az ökológiai gazdálkodás alapja,
- a falusi hagyományos művelési kultúra megtartása, megszilárdítása, újjáélesztése hozzájárul a regionális ökológiai egyensúly megőrzéséhez, a helyi erőforrások és a természetes folyamatok alkalmazásához.

Az ökológiai gazdálkodás keretében **a pályázatban javasolt, tervezhető tevékenységek, alkalmazható technológiák:**

- lehetőleg új, eddig használatlan területek bevonása a termesztésbe,
- ökológiai módszerekkel előállított, vegyszerrel nem kezelt vetőmagok, illetve szaporítóanyagok használata,
- talajtakaró növények, nitrogénkötő növények ültetése, zöldtrágya keverék alkalmazása, szerves trágya használata (pl. baktériumalapú biotrágya), portán előállított komposzt használata,
- agrotechnikai és biológiai növényvédelem alkalmazása (pl. vetésforgó, növények fizikai bekerítése),
- biológiai, növénykultúrás és genetikai megoldások a növényvédelemben,
- bio, ill. nem szerves ásványi alapú növényvédő szerek (pl. réz, kén) alkalmazása,
- mechanikai gyomszabályozás alkalmazása,

- hagyományos genetikai erőforrások használata (pl. tájra jellemző gyümölcsfák, más hagyományos növényfajták),
- az állatok szabad tartása, vagy a szükséges kijárás és mozgástér, ill. életformához igazodó kifutó biztosítása, csonkítás mellőzése.

A fenti tevékenységek szabadon választhatók, de **minimum 3 tevékenységelem választása elvárás.**

A pályázatban tervezett anyagoknak, eszközöknek a fenti tevékenységek megvalósításához kell illeszkedniük.

Elvárás, hogy a pályázók a program keretében a résztvevők szemléletformálását, biogazdálkodás iránti elköteleződését is segítsék elő. Ennek módját (pl. az ismeretek beépítése a tájékoztató előadások tematikájába stb.), tartalmát a pályázati programban **be kell mutatni.**

Felhasznált források:

<https://www.bio-garancia.hu/hu/szolgaltatasok>

<https://portal.nebih.gov.hu/-/okologiai-gazdalkodas>

https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organics-glance_hu

<https://www.biokontroll.hu/>

<https://www.agrarszektor.hu/fogalomtar/okologiai-gazdalkodas>

<https://www.biokutatas.hu/hu/page/show/bio>